

Jan-Rob van Manen

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galleries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk? Jan-Rob van Manen (40, gehuwd, twee kinderen; advocaat omgevings- en bouwrecht in Slie-drecht) is dirigent van gospelkoor 'Sound of Joy' te Werkendam.

Jan Pieter Nepveu
journalist

Ooit begonnen als 'Negro Spirituals' in de Verenigde Staten, als een manier voor zwarte slaven om hun (wan)hoop te uiten, is gospel tegenwoordig een muziekstroom die vele variaties kent, en sinds de jaren zestig ook in Nederland een groeiende groep beoefenaars telt. Van black gospel en rock-gospel tot en met Nederlandstalige opwekkingsliederen: ergens in Nederland zijn er bands of koren die erbij passen. Het gospelkoor 'Sound of Joy' in Werkendam richt zich op klassieke gospel, maar is zelf nog vrij jong – opgericht in 1996 – en bestaat inmiddels uit meer dan honderd sopranen, alten, tenoren en bassen. Thuisbasis van het koor is de Maranathakerk in Werkendam.

'Als dirigent moet je een idee hebben wat de tekst wil met de muziek'

“ Muziek is meer dan het doen bewegen van lucht. Heb je geen muzikaal gevoel dan verplaats je alleen maar lucht, maar maak je geen muziek.

Ik ben ooit een behoorlijk fanatiek koperblazer geweest. In het laatste diploma dat ik als blaasmuzikant haalde, was een onderdeel 'slagtechniek'; gewoon de maat slaan. Maar van het een kwam het ander. Als de dirigent ziek was, werd ik gevraagd de repetitie over te nemen. Dirigeren, ik ben er ingerold en ben het leuk gaan vinden.

Tien jaar geleden ben ik gaan dirigeren bij een toen nieuw gospelkoor, Sound of Joy, in Werkendam. Dat doe ik tot de dag van vandaag. Het heeft op dit moment honderdvijftien zangers en er staan veertig mensen op een wachtlijst. Er zit van alles tussen; directeuren, secretaresses, baggeraars, een banketbakker, een groenteboer... De repetities zijn niet licht. De mensen verlaten soms met de tong op de schoenen de repetitieruimte, maar ze blijven komen. Je wordt vrijwillig lid en daarna houdt alle vrijblijvendheid op.

Ik ben ijzingwekkend nauwkeurig op zuiverheid, uitspraak, ritme en gelijkheid. Gospel is niet anders dan woorden op muziek. In gospelmuziek zit altijd een boodschap, en die boodschap wil je uitdragen. Als dirigent moet je een idee hebben wat de tekst wil met de muziek en hoe je 100 procent rendement

uit de muziek haalt. Een enthousiaste tekst bijvoorbeeld, moet enthousiast klinken en kun je niet brengen op een begrafenistoon. Daar moet je ideeën over hebben.

Gospel is niet gebonden aan een muziekstijl, het gaat met name om de teksten. Gospel is ook niet alleen *Oh Happy Days*-muziek, dat is vooral de Amerikaanse variant. Op bijvoorbeeld het EO jongerenfestival hoor je ook heavy metal gospelmuziek. Dan denk je: wat is dit voor herrie? Maar als je goed luistert, hoor je dat de teksten evangelisch zijn. Bij de muziek heb ik beelden in mijn hoofd en die probeer ik over te brengen op het koor. De Keltische intro bijvoorbeeld van *Sound of the Round*, een van mijn favoriete stukken, moet strijdbaar zijn. Je ziet mist, hoort de drum van mensen die ten strijde trekken, het schrille geluid van de *thin whistle*, ze komen opdagen uit de nevel. En daarna begint de melodie, het is dan alsof de mist optrekt... *Sound of the Round* wordt gezongen in het kader van kerst, maar leert dat het evangelie een boodschap is van alle tijden.

Thuis draai ik meestentijds lichte muziek. Het voordeel van lichte muziek is dat die laagdrempelig is en daardoor dicht bij de mensen kan staan. Wil je een boodschap overbrengen, dan moet je zorgen voor muziek die aanslaat en lichte muziek dringt makkelijker door. Muziek maken is mijn uitlaatklep. En met name het interpreteren van de bedoelingen van de componist: waarom heeft hij deze tekst onder deze melodie gezet?

'De mensen verlaten soms met de tong op de schoenen de repetitieruimte, maar ze blijven komen.'

Onze liederen duren in de regel drieënhalve minuut. In een lied wordt een bepaald thema uitgewerkt, bijvoorbeeld vreugde, verdriet of troost. Alle menselijke emoties vind je erin terug. Gospelmuziek bestaat uit liederen met een boodschap, geënt op het evangelie.

Advocatuur is vooral werken met je verstand, musiceren vooral met je gevoel. Er zijn wellicht overeenkomsten in mijn aanpak van het dirigeren en van het werk in de advocatuur. Alles wat je doet, doe je goed of je doet het niet, vind ik. Er is geen tussenweg. Die eis stel ik aan mijn koorleden en aan mezelf, als dirigent en als advocaat.

Ik vind het prettig om op te treden voor publiek. Ook tijdens een zitting in de rechtszaal voel ik me op mijn gemak. Natuurlijk, van tevoren ben ik gespannen. Het is elke keer weer alsof ik examen moet doen, zelfs na twaalf jaar advocatuur en tien jaar dirigeren. Maar ik ben niet bang voor het spotlight. In de rechtszaal niet, en voor het koor niet. ”